

GLASOVA Panorama

KRANJ, 16. marca 1963

STEVILKA 11

Štirje meseci skomin

Mlinar hvali leto po vrečah zrnja, ki ga zmelje, ribič po ulovljenih ribah v mreži, gostinci pa delajo obračun največkrat z obžalovanjem, da nimajo tistega, kar potrebujejo za vabo tujih gostov: vlečnic v bližini hotelov in hotelov tam, kjer so žlečnice. Naš zimski turizem kljub izredno ugodnim snežnim pogojem v letošnji zimi — ni povzročil »gospodarskega čudeža«. Res je, da so bila prenočišča ves čas zasedena in so gostinci šteli »zlatnike«, pa nam je vendar denar za zlato podlago ušel skozi prste. Strokovno povedano pravimo temu, da je bilo povpraševanje večje od ponudbe. Za sedaj so na razpolago samo podatki za mesec november in december prejšnjega leta, ki povedo, da se je število gostov in nočitev resda dvignilo, vendar ne pretirano naglo. Največji je bil vsekakor prirastek pri tujcih. Meseca decembra 1961 leta sta bila pri nas 4.802 tuja gosta, leto dni pozneje pa 6.710. Še hitreje so pri tujih gostih naraščale prenočitve.

Po podatkih iz decembra lani je zimski turizem »uganjalo« 41.033 turistov, kar je skoraj za pet tisoč gostov več kot leto dni prej.

Do sedaj sta se v Sloveniji izoblikovali dve glavni zimsko turistični središči: Pohorje in Kranjska gora.

Zet Hruščova pri papežu

Rim je bil te dni na nogah. Pravijo, da v rimskem klubu tiska že dolgo ni bilo takšne stiske, kot v razgovoru z zetom Hruščeva, Adžubejem. Adžubej je s svojo soprogo priletel v Rim na krajsi obisk in bil sprejet tudi v Vatikanu. Zet premiera Hruščeva je prvi sovjetski novinar, ki je v vatiškanskem dvorcu imel razgovor s papežem. V osemnajstminutnem razgovoru je papež potrdil, da se bo še naprej zavzemal za ohranitev miru na svetu.

Kairo, mesto študentov

Kairo je postal kulturno središče, ki po svojem značaju prerašča nacionalne okvire. Na raznih kairskih fakultetah in znanstvenih zavodih študira okoli 15 tisoč tujih študentov. Največ jih je prišlo iz afriških dežel, prihajajo pa tudi iz Azije, Evrope in Severne ter Južne Amerike. Med tuje študente prihajajo tudi skupino Jugoslovancev, ki se izpopolnjuje v arabsčini.

Poplave v vzhodni Sloveniji

Mura poplavlila okolico

Narastle reke so v teh dneh ob obilici padavin in naglem taljenju snega poplavlile precej vasi v okolici Ljutomera in Radgone. Mura se je izlila v Apaški kotlini, blizu Veržeja in okolici Lendave. Poplave so nastale tudi v predmestju Ljutomera, kjer sta ušli čez bregove Sčavnica in Globetka. Mura je v Ljutomerski občini poplavlila nižinske predele obmurskih vasi.

V veliki nevarnosti je most čez Muro v Veržeju, ker so podivjane vode omajale opornike in pričakujejo, da bo most v primeru naraščanja vode odneslo. Če bo Mura še naprej naraščala, bodo morali vaščane nekaterih vasi izseliti.

Veliko neurje je razdejalo tudi okolico Čakovca. Poročajo, da se je utrgal oblak. Voda je vdrla v nove stanovanjske bloke.

Srečanja z ljudmi • Srečanja z ljudmi • Srečanja z ljudmi • Srečanja z ljudmi • Srečanja z ljudmi

Pri nedavnem požaru v krajnski »Savi«, ki je terjal večmilijonsko škodo, bi FRANCKA GRACAR, mati dveh otrok, kmalu postala žrtev rdečega petelina ...

— Tisti dan sem prišla v službo prej kot sicer zaradi obračuna — je začela pripovedovati, ko smo jo obiskali v službi po enem tednu. — Zamišljena sem bila v številke. Stroji v valjarni so ropotali kot vedno. Ugasnila je luč, kar je vzbudilo pozornost. Stopila sem do okna in čudno se mi je zdelo, zakaj je spodaj na cesti tolikšen vrvež. Zaslislala sem klice: »Ne odmikaj se od okna! Brž sem spoznala, da gre za požar. Strah, razburjenost ... Začela sem razbijati po steklu z železobetonskimi okvirji. Na drugi strani sem opazila gasivca. Kako sem prišla po lestvi, se ne spominjam. Ne morem verjeti, da sem ušla gotovi smrti ... — Posebej pa je še poudarila, naj ne pozabim zapisati, da je neizmerno hvaležna rešitelju, doslej še nepoznanemu gasivcu, in sodelavcem, ki je niso pozabili.

Rešitelj in rešenka

Za neznanim rešiteljem smo povprašali pri poklicni gasivski četi Kranj. To je bil 31-letni LOVRO LUKAN. Tri leta je že poklicni gasivec, sicer pa je bil prostovoljni že od mladih nog.

● Bi povedali, kako ste reševali žensko med požarom v »Savi«?

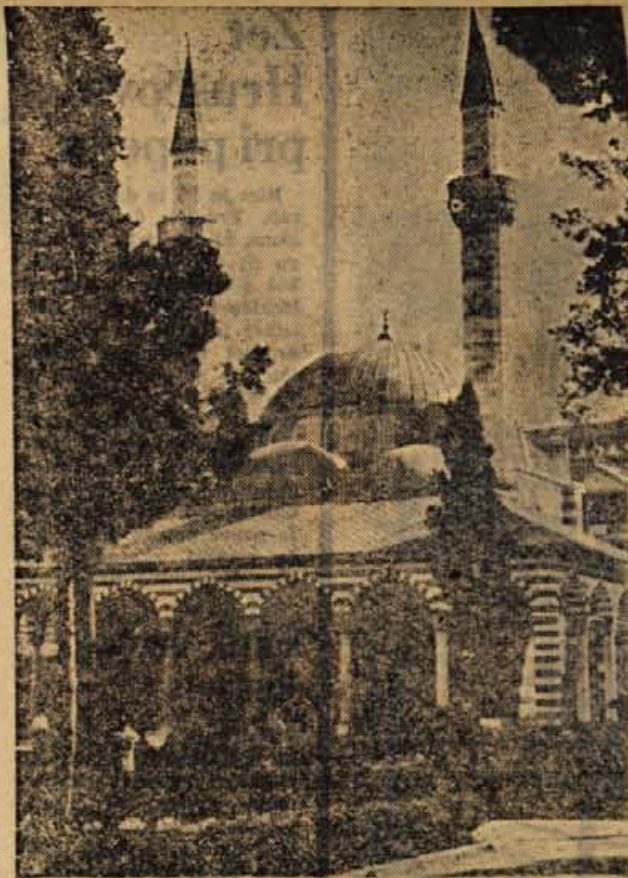
— Med akcijo zaslišim klice: »Rešite me, da ne bom zgorela ...« in kakih 6 m visoko zagledam skozi lino prestrašen ženski obraz. Brž se povzpnem po lestvi s cevjo in sekirico. Razbil sem šipo in z vodnim curkom najprej ohladil ozračje, zakaj vrata so bila že v plamenu. Sledilo je najtežje. Presekati sem moral kar 6 železobetonskih okenskih okvirjev. Nato sem po lestvi odnesel rešenko, ki so jo prevzeli člani kolektiva.

● Ste bili kot gasivec kdaj v škripcih?

»Novembra 1961. leta, ko je gorelo gospodarsko splotje na Trstenku. Šlo je za sekunde. Bil sem med ognjem in gorečim in podirajočim se ostrešjem. Odskočil sem še pravočasno, da me je tram le oplazil. Sicer pa — v našem poklicu je treba večkrat tvegati.

STANE KRABAR

Damask je po turističnih priročnikih eno izmed najlepših mest ob levantinski revierji na Bliznjem vzhodu. Mesto, ki je staro čez štiri tisoč let, je ohranilo kulturne spomenike iz najstarejših časov. Zlasti so znane v Damasku džamije. Na sliki Omajjadnova džamija

Sovražnika

Iz Bonna, glavnega mesta Zahodne Nemčije, prihajajo vesti o vedno bolj napetih odnosih med kanclerjem Adenauerjem in podkanclerjem Erhardom. Kot je znano, stari kancler nasprotuje, da bi njegov naslednik postal Ludwig Erhard. Sovražstvo med obema državnikoma je doseglo višek, tako da v Bonnu govorijo o novi vladni krizi. Adenauer in Erhard ne govorita več in niti pozdravljata drug drugega. Ko se eden izmed njiju pojavi v Bundestagu (nemški skupščini), drugi zapusti dverano.

Žrtve pusta

Letošnji karneval v Rio de Janeiro je plačalo z življenjem 28 oseb. Smrt so zakrivili s pretepi z noži, streljanjem in z obmetavanjem. V mestni bolnišnici so na dan karnevala dali prvo pomoč dva tisoč državljanom. Vse to zaradi dobre volje.

Nova sodobna stranka

Na skupščinskih volitvah v Italiji, ki bodo v aprilu mesecu, se bo pojavila nova stranka, ki se imenuje »Neodvisno gibanje za zakonsko razvezo.« Edini cilj stranke, za katerega se bori, je uzakoniti v Italiji zakonsko razvezo.

Upor v Damasku

Če bi postavili pred ogledalo iraški državni udar, bi v njem lahko videli tudi širiskega — Člani strmoglavljene vlade so našli zatočišče v turškem veleposlaništvu

Mnogo je podrobnosti, ki povedo, da sta bila državna udara v Iraku in Siriji na muslimansko nedeljo 8. februarja in 8. marca letos narejena po istem kopitu. Če bi postavili pred ogledalo vse, kar se je zgodilo štiri tedne prej v Iraku, bi v ogledlu lahko videli precej podobnosti tudi v Siriji. V glavnem mestu Damasku, ki po pripovedovanju zgodovinarjev stoji že več kakor štiri tisoč let v enem izmed najlepših področij Bliznjega vzhoda in v neposredni bližini »svete dežele«, je sirijska vojska izvedla posrečen državni udar. Na arabskem polotoku ni več miru pod oljkami. V zadnjih šestih mesecih so na tem »vročem pesku« napravili kar tri državne udare po vrsti: najprej v Jemenu, pozneje pa še v Iraku in Siriji. Najbrž veriga prevratov s tem še ni pretrgana. Ugibamo lahko samo, kje se bo nadaljevala. Zakaj vsak državni udar v arabskih državah sproži potres tudi pri sosedih.

Strmoglavljena vlada išče zatočišče

V Damasku se je pripetilo v sosedstvu, ni bilo pravo presenečenje. Ze nekaj let je arabski svet pod vplivom močnih političnih struj, ki iščejo za približno sto milijonov Arabcev način, da bi se politično in ozemeljsko zblížali. Sirijska vojska je te težnje razumela. V zaostalih deželah arabskega sveta, kjer je število izobraženstva zaradi splošne zaostalosti zelo nizko, se je edini množični sloj razumnikov in izobra-

žencev zbral v vojski. Vlade vseh arabskih dežel imajo za zaščito zaostalosti običajno močne in dobro opremljene vojske. Vendar se znotraj vojaških vrst najdejo naprednjaki, ki bi deželo radi popeljali po poti napredka. Redko kje so pod zemeljsko skorjo takšna bogastva kot v arabskih deželah.

Ko sirijska vlada po prevzemu glavnih poslopij v Damasku in radijske postaje ni našla pri posameznih oddelkih vojske več zaveznikov, ji ni preostalo nič drugega, kot izobesiti belo zastavo in se zateči v tuja diplomatska predstavništva.

Arabska ideja

Ideja arabskega združevanja, ki se kot rdeča nit vleče za dogodki zadnjih mesecev, ni nič novega. Nastala je kot dediščina velikega arabskega cesarstva v srednjem veku.

dar dalj časa v ilegalnosti. V vrstah te stranke se je zbral najbolj revolucionarni del nacionalističnih sil. Največ pristašev je stranka dobila med izobraženci, študenti, učitelji, med mestnim prebivalstvom, delavci in nižjimi uradniki.

Glavna ideja BAAS je arabski socialistični nacionalizem. Program stranke ni povsem izoblikovan, socialistična velikega arabskega cesarstva v srednjem veku, pa tudi pojem naciona-

Teden dni po državnem udaru v Siriji

Vendar je novejša izpeljava arabskega združevanja odstopila od temeljev, iz teh časov. Arabsko gibanje je zapoziti v vseh arabskih deželah. Ideja je privrženca tega gibanja tako zblížala, da so postavili skupno telo za vse arabske države, ki vodi stranko BAAS v posameznih arabskih državah. Seveda vse te stranke nimajo popolnoma usklašenih in enakih ciljev. BAAS ali socialistična stranka arabskega preporeda je nastala najprej v Siriji in se je od tam razširila na ostale arabske dežele. V tej stranki se je uveljavil Salah Bitar, ki ga je sedanjí državni udar v Siriji potisnil na čelo vlade. V Iraku je ta stranka začela delovati takoj po končani drugi svetovni vojni, ven-

lizma je precej sporen. Merilo vsega je stalšče do arabskega združevanja.

Po združenju Egipta in Sirije je prišlo do nasprotij med Naserjem in sirske stranko BAAS. Predvsem desno krilo se je protivilo revolucionarnim spremembam, ki so jih v ZAR začeli izvajati. Vendar je Kairo še naprej pomagal struji, ki je dajala prednost arabskemu nacionalizmu in socializmu. Tej struji je pripadati tudi sedanjí predsednik Salah Bitar, ki je bil nekoč že minister v kairski vladi.

Z državnim udarom v Siriji so tako odnosi do ZAR in ostalega naprednega arabskega sveta zopet postavljeni na zdrave temelje.

»Miru ni mogoče zagotoviti tako, da nekje pritisnemo na gumb. S pritiskom na gumb je mogoče svet samo uničiti.«
Ralph Bunche,
ameriški nobelovec

»Če bi se Adolf Hitler vrnil danes v Nemčijo, bi njegovih sto dni trajalo neprimerno dalj časa kot Napoleonovih.«
Fritz Bauer, državni tožilec zahodnonemške pokrajine Hessen

»Počasi, počasi, postajam tudi sam degaullovec.«
Charles de Gaulle,
francoski predsednik

»Biti veleposlanik v Parizu, je položaj, na katerem se človek lahko čisto lepo odbočije.«
Charles Bohlen,
ameriški veleposlanik v Parizu

»Pel sem pred Henrichom, bil sem predstavljen britanski kraljici, obedoval sem z Ben Gurionom in zdaj sem se vrnil iz Bele hiše. Je pa na svetu dežela, v kateri nikoli ne bom pel: Španija — in človek, ki ne bo slišal mojega glasu: Franco.«
Ives Montand,
francoski filmski igravec in pevec

»Moški imajočasih pravico, da povedo kaj slabega o ženskah, toda nikoli samo o eni ženski.«
Arthur Miller,
ameriški dramatik

»Ne verjamem, da lahko koga souvažimo, če ga preže nismo ljubili.«
Ingrid Bergman,
švedska filmska igravka

»Leta 1914 ali leta 1940 sam ni padlo na pamet, da Velika Britanija ni evropska država.«
Paul Andre Spaak,
belgijski premier

»Sleberni Francoz se na političnem področju nagiba k ideji, da sam predstavlja stranko.«
André Malraux,
francoski akademik

»Nakraja pot med dvema točkama? Prepovedana pot!«
Friedrich Dürrenmatt,
švicarski dramatik

»Nekateri ljudje zamenjujejo svoj egoizem in svojo zlobo — z načeli.«
Karel Jaspers,
nemški filozof

»Varčevanje je škotski narodni običaj, nemška vršina, francoska navada in nerazumljiva fraza za zapravljivce in bogataše vseh dežel.«
Harold Nicolson,
angleški publicist

VTISISPOTI PO NIZOZEMSKI

Vasi v rožah

Na splošno velja glas, da je nizozemsko kmetijstvo nekaj izrednega. Kakšna je podoba nizozemske vasi? Kako živi povprečen nizozemski kmet in s čim se ukvarja?

— Zmotno je misliti, da kmetijstvo na Nizozemskem rešuje ljudi, da dobro živijo. Če niso bolj pomembne, so pa vsaj enako pomembne tudi druge panoge gospodarstva: industrija, promet in obrt. Med nizozemsko vasjo in mestom ni zapaziti posebne razlike. Ves promet se odvija po vodi. Mreža prekopov je zelo gosta. Pol leta sem bil že na Nizozemskem in v tem času sem videl samo en tovorni vlak, ki je vlekel dva vagona. Vse ostalo prihaja po vodi in prekopih, ki obenem služijo za namakanje polj.

Ali to pomeni, da je tudi cestni promet zanemarljiv? Kakšna gneča mora biti na cestah, če vemo, da imajo Nizozemci obilico koles.

— Vse drugorazredne nizozemske ceste so rdeče. Gradijo jih iz posebno žgane opeke. Vsaka cesta ima razen tega še kolesarsko stezo. Glavne ceste pa so asfaltirane in betonske. Ker je od enega konca dežele do drugega samo 120 kilometrov, teče vzporedno pač več glavnih cest.

Ob cestah so vasi. Hiše na vasi se ne razlikujejo od hiš v mestu. V glavnem so vse nizozemske hiše neometane. Po barvi pa zopet rdeče. Zunanost hiš je zelo mikavna in urejena.

Kako gospodarijo nizozemski kmetje, ki so po svojih pridelkih znani po vsem svetu. Ali drži, da gojijo kmetje samo eno kulturo?

— Kmetijstvo je na Nizozemskem strogo racionizirano. Če človek pride v sadjarski predel, bo videl samo sadje, če pa zaide v živinorejsko področje, bo videl samo krave.

Krave na pašniku omejenim z vodo

Prav zanimivo bi si bilo ogledati kakšno inozemsko vas, v kateri se ukvarjajo samo z živinorejo.

— Za nizozemskega kmeta strežba živini ne pomeni veliko dela. Med kanali so krave na paši od meseca marca do novembra. Pozimi jih tri mesece spravijo v stajo. Drugače so pa noč in dan na pašniku. Kmet prihaja zjutraj in zvečer na pašnik, da jih pomolze. K pašniku pridejo mlekarne po mleko in v tovarnjakih odvažajo za predelavo. Od časa do časa kmet pripelje kravam še močnih hranil in s tem je njegovo delo opravljeno. Prvega decembra sem zapuščal Nizozemsko, sem krave še vedno videl na pašnikih. Tudi teletijo krave na prostem.

Ali je kakšna razlika med vasmí, kjer se kmetje ukvarjajo z živinorejo, in vasmí, kjer se kmetje ukvarjajo s cvetličarstvom?

— Če pridete v predel, kjer se kmetje ukvarjajo s cvetličarstvom, potem ima vsak kmet majhen cvetličnjak in malo njiv, kjer goji cvet-

DEŽELA MED NASIPI

ljice. Kmet, ki goji cvetlice, običajno nima živine. Vse drugo, kar potrebuje za življenje, kupuje. Veliko nizozemskih vrtov, kjer gojijo zelenjavo, je pod steklom. Pod steklom pridelujejo papriko, paradiznik, kumarice, grozdje, slive in marelice, ker na prostem ne dozoriijo. Na prostem dozoriijo samo jabolka, hruške in češnje.

Mravljišče sveta

Nizozemska je v povprečju najbolj gosto naseljena država na svetu. Ali je mogoče to opaziti tudi brez statističnega priročnika?

— Tako gosto naseljena dežela, kot je Nizozemska, vidi svojo prihodnost v izsuševanju novih površin. Izdelali so zanimive načrte. Med največjimi je tako imenovan »delta načrt« na južnem Nizozemskem, ki bo zaščitil južne kraje. Pridobili pa bodo tudi nove obdelovalne površine.

Nikjer na svetu nisem videl tako veliko otrok kot na Nizozemskem. Sestra nekega mojega znanca, ki je sedaj stara 60 let, je našela 48 vnukov. Vsaka družina na Nizozemskem ima po več otrok.

Velike in številne družine morajo pomeniti za starše precejšnje breme. Kako so Nizozemci ohranili dobre živce?

— Šolski pouk je na Nizozemskem popolnoma drugačen kot pri nas. Otroci so praktično ves dan v šoli. Zjutraj odidejo z doma in se opoldne vrnejo samo na kosilo. Po kosilu se zopet vračajo v šolo in ostanejo do večera. Oče in mati nimata s šolo nobenega opravka. Ko se otrok proti večeru vrne domov, je popolnoma prost. Knjig in zvezkov šolarji sploh ne prinašajo domov. Šolske stvari spadajo v šolo in tam tudi ostanejo.

Čas dela in čas zabave

Podatki kažejo, da se Nizozemska uvršča med dežele, kjer ljudje dobro živijo. Ali so ljudje res tako pridni in delavni?

— Na Nizozemskem so prišli do spoznanja, da ni dovolj, če ima človek avtomobil in televizijski sprejemnik. Za dobro življenje in visoko življenjsko raven je potrebno, da ima človek dovolj časa, da te tehnične pripomočke lahko izrablja in uživa. Dobro živi lahko človek, ki ima čas vse dobrine uživati. Nizozemci delajo, kadar je čas za delo, in uživajo, ko je čas za uživanje. Ob koncu tedna imajo dva prosta dneva. Žene, ko se poročijo, ostanejo doma in skrbijo za družino.

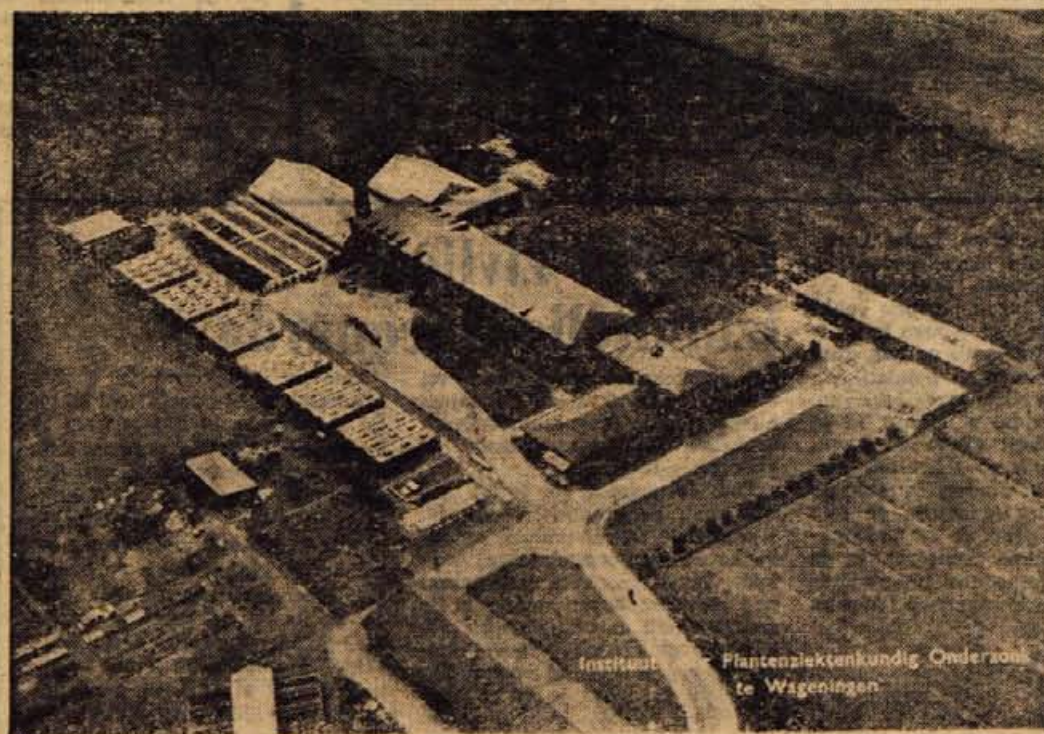
Rekli ste, da Nizozemci kamen tako cenijo kot zlato. Zakaj ima kamenje tolikšen pomen?

— Za preprostega človeka je kamen na Nizozemskem nekaj, kar si težko predstavlja. S kamnom so zavarovani njihovi nasipi. Vse te kamne so uvozili iz tujine. Nekje na Nizozemskem je ljudski park, v katerem stoji pet ali šest skal. Ljudsko izročilo pravi, da so te skale odložili na tem mestu Tataři, da bi pokopali svoje mrlice, pobite vojščake na bojišču. Skale so zaščitene. Ali pa morda še zanimivejši primer.

Nekoč smo priredili izlet na neko kmetijo. Prišli smo na njivo, na kateri je bilo veliko odpadkov školjk. Za nekega tujega študenta je postal ta pojav zanimiv. Vprašal je, če so morda školjke izorali iz njive. Čez nekaj časa so v neposredni bližini našli majhen kamen, kamor so ptiči prinašali iz morja školjke, da bi jih ob kamnu razbijali in tako prišli do mesa. Ta kamen je bil več kilometrov oddaljen od obale.

Ali se spominjate kakšne zanimivosti, ki bi opisala ljudi na Nizozemskem z značilnimi črtami?

— Ob neki priložnosti smo si ogledali neko krompirišče, kjer so zasadili posebno vrsto nizozemskega krompirja. Na ogledu je bilo tudi nekaj študentov iz Turčije. Eden izmed njih je nosil očala, ki jih je pri preskakovanju čez vodo ali na njivi izgubil. Preiskali smo krompirišče in pot, po kateri smo hodili, pa očal nismo našli. Drugo jutro so z raziskovalnega zavoda zopet klicali kmetijsko posestvo, če so morda našli pogrešana očala. Ker zveze po telefonu ni bilo mogoče hitro dobiti, je bil pogovor odložen. V tem času je neki pregledovavec krompirišča na lastno pest poklical zavod in sporočil, da so očala našli. Očala so ležala nekje v krompirišču. Kako natančno so morali ljudje pregledovati krompir, da so med gostim listjem zapazili očala? Ta primer pove, kako natančni so Nizozemci pri opravljanju svojega dela.

Za razvoj nizozemskega kmetijstva skrbi več kmetijskih institutov. Na sliki vidimo stavbo Kmetijskega instituta v Wagenlegenu

Letošnja proizvodnja »fičkov«

V tovarni »Crvena zastava« zagotavljajo, da bodo letos izdelali okoli 27000 avtomobilov. Od tega odpade na avtomobile »Zastava 750« 18000 vozil in na »Zastava 1300« 3600 vozil.

Proizvodnja je že zelo modernizirana in se odvija skoraj v celoti po tekočem traku, ki je dolg tisoč metrov. V 72 urah vgradijo nad 8000 različnih delov, izmed katerih jih 87 odstotkov izdelata domača industrija, 13 odstotkov pa jih uvozijo. Vsakih trinajst minut zapusti tovarno novo vozilo.

Najhitrejša ladja

Pravzaprav ne gre za navadno ladjo, ampak za hidrogliser, ki so ga izdelali v Ameriki in ga nameravajo uporabljati za plovbo čez ocean. Konstruktorji si obetajo velike koristi, saj bo s svojo veliko hitrostjo potnikom nudil zanimivo in hitro potovanje.

V Evropi so hidrogliserji v vodnem prometu že več let, vendar so v uporabi le za obalni promet, na jezerih in na rekah. V Sovjetski zvezi so zgradili dostaj največji hidrogliser, ki tehta 107 ton in lahko sprejme 300 potnikov. Ta hidrogliser pogonjajo štirje dieselski motorji, ki razvijajo skupaj 3600 konjskih moči in doseže hitrost 75 kilometrov na uro.

Omenjeni ameriški hidrogliser predstavlja prvi primerek novih ameriških hidrogliserjev v trgovski in vojni mornarici. Zgrajen je iz aluminija in jekla in je težak 90 ton. S svojimi reaktivnimi motorji doseže hitrost 112 kilometrov na uro. Med vožnjo je videti, kot da se sploh ne dotika vodne površine.

Madžari nameravajo v letošnjem letu znatno modernizirati promet. V ta namen so že preizkusili številna vozila, ki pridejo v poštev. Ker je v madžarskem glavnem mestu cestni promet še vedno cokla razvoja, so sklenili izdelati velike avtobuse, ki bi zamašili sedanje »ozko grlo«. Tovarna »Ikarus« je zgradila veliki avtobus, ki ga vidite na sliki. Avtobus lahko sprejme 120 oseb. Strokovnjaki trdijo, da je motor avtobusa močnejši, kot ga srečujemo pri podobnih avtobusih na svetu. Vozilo ima troje vrat, tako da izstop in vstop potnikov poteka brez zadržkov.

Podatki dušijo znanost

Podatke označujejo kot paradoksalni pojav našega časa. Sodobni znanstveniki razpolagajo s tolikšno množico najrazličnejših podatkov, da jih sploh ne morejo sprejemati, kaj šele uporabljati.

Problem ni nov in le elektronski stroji za sistematizacijo in obdelavo podatkov lahko rešijo znanstvenike in raziskovavce zmešnjave, v kateri bi se kaj hitro znašli, če bi morali sami obdelovati nove in nove podatke, ki jih preplavljajo.

Ocenjeno je, da se skupna vsota ljudskega znanja v našem času podvoji na vsakih deset let, količina znanstvenih in tehničnih podatkov se množi še hitreje. Samo na področju fizike in biologije je danes okoli 70 tisoč časopisov, ki redno izhajajo in gradijo nove informacije. Če bi te publikacije polagali na isti kup, bi se ta vsak mesec povečal za 500 metrov.

Pogosto so manjši stroški raziskovalnega dela, da se neka stvar razišče, kot stroški iskanja v ogromni koli-

čini podatkov in izdvajanja že doseženih rezultatov.

Rešitev je mogoče pričakovati od novih elektronskih

»arhivov« in knjižnic z mikrofili. Informacijski centri bi se s pomočjo take ureditve lahko specializirali za posamezna področja. Ti bi zbirali izsledke znanstvenikov in jim po potrebi posredovali kolekcije člankov, zbirke informacij, poročila in podatke.

V neko kitajsko bolnico so pripeljali Evropejca, sicer ki-

rurga, ki je sam sebi izrekel takole diagnozo: zastrupljenje s hrano. Kitajski zdravnik se ni veliko menil za to diagnozo, dvakrat po deset minut je poslušal pulz in ukazal, naj bolnika pripravijo za operacijo. Kirurg je presenečeno zahteval, da mu vso stvar pojasni, saj je sodil, da se je le zastrupil. »Vi imate akutno gnojno vnetje slepega črevesa«, mu je pojasnil kitajski kolega. »Ne skrbite, to vem popolnoma gotovo.« Nekaj ur kasneje, ko je bila operacija

Znanstveniki z vsega sveta bi lahko dobili mikrofilmne podatke o vprašanih, ki bi jih zanimala. Na osnovi sedanjega stanja elektronske obdelave podatkov in arhivov z mikrofili je mogoče pričakovati, da bi bila ta zamisel uresničljiva do okoli 1.1975.

končana in si je bolnik spet opomogel, je bilo njegovo prvo vprašanje: »Kako ste mogli po pulzu ugotoviti bolezen? Pa to je fantastično!« — »Mi to že od nekdaj vemo — je odgovoril Kitajec in se smehljaj. Ko je rekel »od nekdaj«, je mislil na tisočletne kitajske medicinske metode.

Pravijo, da kitajski zdravnik razlikujejo 60 vrst pulza in da je ves problem v tem, da zdravnik čim bolje prouči to metodo in tako dobro obvlada »govorico pulza«.

„GOVORICA“ PULZA

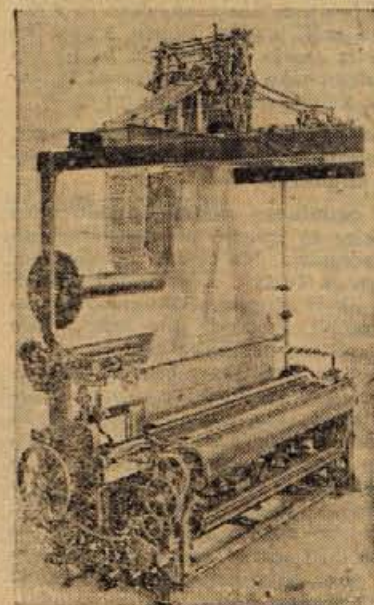
V Moskvi je izšla knjiga »Skrivnosti vzhodne medicine«, katere avtor je več let proučeval delovanje starih teorij in starih medicinskih preparatov. Prišel je do zaključkov, da mnoge metode zaslužijo pozornost sodobnih znanstvenikov in zdravnikov. Eden izmed dokazov za to je primer kitajskega zdravnika, ki je na osnovi pulza zelo zanesljivo določil diagnozo bolezni nekega evropskega zdravnika.

V neko kitajsko bolnico so pripeljali Evropejca, sicer ki-

rurga, ki je sam sebi izrekel takole diagnozo: zastrupljenje s hrano. Kitajski zdravnik se ni veliko menil za to diagnozo, dvakrat po deset minut je poslušal pulz in ukazal, naj bolnika pripravijo za operacijo. Kirurg je presenečeno zahteval, da mu vso stvar pojasni, saj je sodil, da se je le zastrupil. »Vi imate akutno gnojno vnetje slepega črevesa«, mu je pojasnil kitajski kolega. »Ne skrbite, to vem popolnoma gotovo.« Nekaj ur kasneje, ko je bila operacija

končana in si je bolnik spet opomogel, je bilo njegovo prvo vprašanje: »Kako ste mogli po pulzu ugotoviti bolezen? Pa to je fantastično!« — »Mi to že od nekdaj vemo — je odgovoril Kitajec in se smehljaj. Ko je rekel »od nekdaj«, je mislil na tisočletne kitajske medicinske metode.

Pravijo, da kitajski zdravnik razlikujejo 60 vrst pulza in da je ves problem v tem, da zdravnik čim bolje prouči to metodo in tako dobro obvlada »govorico pulza«.

Tolikokrat slišimo, kadar kupujemo vzorčasto blago, govoriti o prjetnih žakarških tkaninah. Če so vzorci na blagu posebno veliki in nenavadno lepi — nam bo vedno manufakturst ali pa kak drug tekstilni strokovnjak poudaril, da je to ali ono blago zares žakarsko.

Ker pa živimo v Kranju, ki je že pred stoletji slovel po svojih cepih, pozneje po tekstilnih manufakturah in v novejšem času po svoji tekstilni industriji, je zelo prav in pravično, če se malo približe seznanimo z možem, ki je dal za vso prihodnost ime najdragocenejšemu industrijsko tkanemu blagu.

Tkalčev kruh

Joseph Marie Jacquard (izg. Zakar) se je rodil 7. julija 1752. v Lyonu. To mesto v južni Franciji je že takrat slovelo

Grenko življenje izumitelja Jacquarda

kot svilarško središče. Skoro vsi meščani so se ukvarjali s tkanjem ali preprodajo dragocenih svilenih brokatov, damastov, satenov in podobnega blaga.

Tudi Jacquardov oče je bil tkavec, mati pa prebiravka vzorcev. Ker so bile takrat tkavske naprave še zelo preproste, je pri vsakem tkavcu vzorčaste svile moral nad statvami čepeti deček, ki je po tkavčevih navodilih dvigal posamezne ali skupine osnovnih niti, pač kot je zahteval vzorec. Tudi mladi Jacquard je bil tak deček, ki je moral ure in ure, dan za dnem opravljati to dolgočasno, suženjsko delo.

Zato se je Jacquard že v rani mladosti odločil opustiti trd in pičel tkavčev kruh. Saj je krog in krog sebe gledal le naporno delo in brezupno revščino. V sporazumu z očetom se je šel učiti knjigoveške obrti. Tu pa so kmalu spoznali dečkovo nadarjenost za mehaniko in matematiko. Svetovali so Jacquardovemu očetu, naj da dečka v primernejši poklic, kjer bo mogel razviti svoj talent. Misleč vse dobro, se je oče še enkrat odločil in da fanta k orožarju. Tam je bilo dosti opravkov s kovinami in dosti mehanskih naprav.

Beograjsko sejmišče v letošnjem letu

Paša za oči

Beograjsko sejmišče se iz leta v leto uvršča vedno višje med vrhunske razstave. Letošnji načrti beograjskega sejmišča so zelo skrbno pripravljani. Dosednje mesto bo imela mednarodna razstava tehnike, ki jo bodo pripravili za konec meseca maja. Za razliko od lanskega sejma, bodo na letošnjem razstavljeni neprimerno več domačih strojev in naprav. Razen tega letos ne bodo razstavnega prostora vzele v najem posamezne tovarne, temveč bodo razstavljene predmete razvrstili skupaj iz posameznih področij. Tako bodo skupaj razstavljene rudarski stroji, industrijski stroji, prometna sredstva in drugi.

To pa ne pomeni, da posamezne tovarne ne bodo razstavljale novih tehničnih izumov, ki so jih

zvrstili v proizvodnjo. Tovarna "14. oktober" iz Kruševca bo razstavljala nove stroje v gradbeništvu in rudarstvu. "Cer" iz Čačka, ki izdeluje industrijske peči in naprave za ogrevanje in zračenje, bo prav tako razstavljala najnovejše tehnične dosežke. "Hidromontaža" iz Maribora bo na sejmu zastopala z razno elektroindustrijsko opremo.

Razen tega bodo na sejmu tehnike prikazali popolno strojno opremo posameznih tovarn.

Beograjsko sejmišče, ki je v zadnjih letih dobilo glas upoštevanega razstavnega prostora, bo pripravilo tudi letos številne tuje razstavljavce iz vseh koncev sveta. Točno še ni znano, kdo vse bo razstavljalo, vendar predvidevajo, da bo število večje kot lani.

Velik podvig 12 letnega dečka v Splitu

POGUMEN FANT

Ko so starejši ljudje nemo zrl v lokomotivo, je dvanajstletni fant skočil med tračnice in rešil otroku življenje

Prvega marca so ljudje, ki so bili v bližini železniškega prehoda "Dobri" v Splitu, videli zares nevsakdanji prizor. Zaradi izredne hrabrosti dvanajstletnega dečka ni nastala velika nesreča.

Med tračnicami na progi, ki veže Split s predmestjem, se je zanočeno igral s kamenjem šestletni deček. Vživet v svojo igro ni opazil, da se mu približuje težka Diesel lokomotiva. Strojvodja ni imel več nobene izbire. Zavrnanje bi bilo prepozno, sicer sta sto ton težke lokomotive je tulila, vendar so se železna kolesa vedno bolj približevala dečku.

Med ljudmi, ki so prizor zapazili, je nastala panika. Nekateri niso mogli več gledati strašnega prizora in so si z očmi zakrili oči, drugi pa so bežali.

Ko je bila lokomotiva še dvajset metrov do dečka, je med tračnice skočil dvanajstletni fant, pograbil otroka in ga v zadnjem trenutku potegnil s proga.

DRUŽINSKO POSVETOVANJE

Učenec splitske osnovne šole "Nenada Pavličić", dvanajstletni **Pero Mihovilević** je imel ta dan družinsko posvetovanje s svojo

sestro Branko, ki je sosedje kličejo "Cica".

— Cica — je dejal sestri. — Za sedem dni je dan žena, osmi marec. Morala bi razveseliti mamo. Vzela bova prihranjen denar in kupila mami kakšno darilo. Zadrživa to sodaj za sebe. Nihče ne sme zvedeti; niti besede! Do osmega marca naj bo to najina skrivnost!

Sestra se je predloga razveselila in brat ter sestra sta se okoli enajstih dopoldne napotila v mesto, da bi kupila darilo. Prijela sta se za roke in hitela v mesto. Oba vesela sta se ves čas hoje živ-

vo pogovarjala. Ko sta prišla

do železniškega prehoda, sta zapazila skupino ljudi. Iz množice se je zaslil glas: "Strašno! Malega bo lokomotiva zmlela!"

Pero je takoj pomislil, da se bo zgodila nesreča. Potegnil je sestro za seboj in stekel proti progi. Gnetla sta se med ljudmi, ki so brez moči krčili z rokami.

— Teč, otroki! — so vpili ljudje, ko se je lokomotiva za ovinkom vedno bolj približevala dečku na progi. Zapornice so bile že dalj časa spuščene.

Dvanajstletni Pero je stekel pet, šest metrov do proge in, ne da bi premislil, skočil med tračnice.

Neka ženska v bližini je zverinsko zavpila.

Pero je padel, vendar se je naglo in gibčno pobral.

Lokomotivo bi lahko skoraj dosegel z rokami.

Fant pa je uspel, kar se je zdelo vsem nemogoče. Bil je hitrejši od smrti. S hitrim sunkom je prijel plavoinsaga dečka in se stisnil ob skalo. Mimo njih je zdrvela težka lokomotiva.

Pero in šestletni Danilbor Alujević sta se napotila po nasipu. Na železniškem prehodu so jih čakali ostali ljudje. Nekdo iz množice je dejal: "Ali je samo ta deček imel pogum!?"

Pero Mihovilević je tabornik. Ko so o njegovem podvigu slišali tovariši, so ga odlikovali z največjim taborničkim odlikovanjem — s srebrnim prstanom.

Pomladanske bluze

Čeprav še hodimo v zimskih plaščih, pa verjetno večsijh že pomislimo, kaj bomo oblekle, ko bo vreme toplejše. Prav gotovo si vse ne bomo mogle privoščiti novega plašča ali kostima; bluzo, ki lahko prav prijetno oživi star kos oblačila, pa si bomo verjetno lahko omislile.

Prav letošnjo pomlad so bluze zelo priljubljene; zanjo ne potrebujemo dosti blaga, in če smo spretni v šivanju, si jo lahko same naredimo.

Veliko je krojev, ki niso samo modni, ampak tudi lepi. Bluzo je, ali brez rokavov ali s tricetrtnskimi, ki se zapenjajo z okrasnimi gumbi. Če imamo doma košček blaga, si jo bomo ukrojile in se pač ne bomo ozirale na to, da je sedaj modna barva bela; če si bomo blago kupile, pa lahko na to pomislimo. Saj bela bluzo je vedno lepa in jo lahko nosimo k skoraj vsem barvnim tonom.

Govorili smo že, da so najprimernejši materiali za bluzo: piquet, jersey, organdi in svila.

Pri izbiri ovratnika se vam nudijo prav bogate možnosti. Lahko je preprosto športno moški, le da se ne zapenja ob vratnem izrezu, je bolj globoko izrezan. Pogosto se vidijo namesto ovratnikov pentlje ali vedno bolj priljubljeni jaboti. Bluze so tudi zelo često plasirane ali okrašene s horizontalnimi ali ver-

tikalnimi naborki. Seveda bi bili pri taki bluzi kakršnikoli okraski — kot ogrlice ali okrasne sponke — odveč.

Spretni del života je malce oprjet in lahko za spoznanje krajši od hrbtnega

dela bluze. Bluzo nosimo za pas ali prosto padajočo.

Se majhna modna zanimivost iz Florence. Bluzo, ki je nekako spletena (kot pletejo koš), je narejena iz težke svile, iz katere se narežajo enako široki trakovi in se jih na podlagi prepleta. Lahko si mislimo, da je bluzo zelo domiselna in efektna ter primerna tudi za slovesnejše priložnosti.

Otrok in pravljice

Menile smo se že, da otroci kaj radi prisluhnejo pravljicam in so večasih kar preveč zabavni. Morda se kakšna mati sprašuje, kaj utegne zanimati sinčka ali hčerko. Res, prav gotovo se otrok ne bo navduševal nad zgodbami, kakršne so morda všeč nam, pač pa ga bodo privlačevale pravljice, kjer bo v glavnih junakih našel sebe. Torej naj bodo predvsem otroci nosilci glavnih vlog. Snet ne smemo biti z našo zgodbo preveč poučni, zakaj kaj hitro bomo opazili, da se je otrok pričel dolgočasiti. V veliko veselje bo otroku, če on sam lahko nadaljuje s pravljico in jo dopolnjuje. Pravljico, četudi smo

si jo same izmislile, si moramo zapomniti, zakaj otrok bo preveč razočaran, če je drugič ali tretjič, ko bi jo rad zopet slišal, ne bomo znale obnoviti ali jo bomo pripovedovale drugače kot prvič.

Mali nasveti

Igralne karte

Umazane igralne karte očistimo tako, da jih previdno zdrgnemo na suho z magnezijo. Lahko jih zdrgnemo tudi s čistilnim alkoholom. Tako jih tudi dezinficiramo.

Slamnat izdelki

Umazani slamnati izdelki in pohišivo, pleteno iz proja, postanejo spet lepi, če jih skričimo z raztopino soli, nato pustimo, da se na zraku posuše.

Sašama

Sašama obrani svežino in lepo barvo, če odrezano pleskev prekrijemo z omočnim papirjem. Zeljate liste laže predelamo v sarino, če celo glava vtaknemo za nekaj minut v vrelo vodo. Listi postanejo voljni.

Vodni madeži

Vodne madeže iz svile ali umetne svile odpravimo samo, če vso tkanino namočimo v vodo. Vodne madeže na parketu premažemo z lanenim oljem ali rumenim voskom.

Opeklina

Lahne opeklina pokrijemo s krpo — namočeno v alkohol. Bolečina naglo mine in tudi mehurji ne nastanejo.

Klavirske tipke

Porumenele klavirske tipke osušimo s krpo — namočeno v spiritu.

Praktična sredstva za škrobljenje

Pri škrobljenju škrob izpopolni male luknjice med vlakni tkanin in tako postane tkanina gostejša. Tanke tkanine — kot so: tiskanine in etamin — izgubijo po prvem ali drugem pranju tovarniško apreturo in postanejo cunjaste. Če je kraj še tako dober, obleka ni več efektna. Prav s škrobljenjem dosežemo, da je tkanina zares lepa.

Zene so dolgo vrsto let uporabljale za škrobljenje škrob, sladkor ali želatino. Pri škrobljenju s temi sredstvi moramo biti že zelo izkušeni, da se nam posreči lepo poškrobiti, sicer se kaj rade pojavijo pri barvnem blagu bele lise in bela oblačila porumenijo. Tkanina, naškrobljena s temi sredstvi, se rada prijemlje likalnika in pogosto se zgodi, da jo osmo-dimo, čeprav je bil likalnik primerno tonel.

Nova sredstva za apretiranje so velikega pomena, ker odnese pri njihovi uporabi vrsta težav, razen tega pa tkanine, naškrobljene z njimi,

lahko večkrat operemo in ne izgube apreture.

Verjetno je že skoraj leto dni na trgu naše domače apreturno sredstvo «Apri», izdelanek tovarne Zlatorog iz Maribora. Po svoji kakovosti ne zaostaja za uvoženimi podobnimi sredstvi, kot npr. UH-LINE, ki je zelo drago in dostopno le redkim.

Pri uporabi Aprija odpade kuhanje in precejanje, kot je bilo potrebno pri klasičnih sredstvih. Apri je visoko koncentrirana apretura, zato jo moramo pred uporabo razredčiti. 1/2 Aprija dodamo 1 litru tople vode in nato dobro premešamo. Suho tkanino ovlažimo v raztopini in likamo. Pri tako apretiranih ovratnikih in manšetah smo brez skrbi, da se bodo pojavile lise ali, da se bodo po likanju neprijetno svetili.

Apretiramo lahko tudi pisane poletne obleke iz tiskanine, etamina, perlona ali orlonu. Apretirana obleka je videti kot nova in se mahten trud z Aprijem res izplača.

Čeprav nekateri trdijo, da kravate ne pristojajo k ženski obleki, je pa vendarle prav prikupno dopolnilo. Če je obleka stara, jo s tem koketnim modnim dodatkom prav gotovo poživimo

V Hollywoodu ni usmiljenja

George Raft je bil dolga leta eden vodilnih hollywoodskih gangsterskih zvezdnikov. Trde, rahlo posmehljive poteze, skoraj gizdalinska eleganca in noviči, ki ga stalno meče v zrak — to so bile značilnosti malega, toda prekaljenega gangsterja Georgea Rafta. Takega smo ga pred časom videli v enem njegovih najboljših filmov — v Hawksovem »Brazgotincu« (1932 — iz kinoteke) kot desno roko Al Caponeja — Paula Munija. Takega smo videli kot vodjo gangsterjev v Wilderjevi farsli »Nekateri so za vroče« in končno mimogrede tudi v filmu »V 80 dneh okrog sveta«. Hollywood je njegov mik, ki še zdaleč ni zbledel, izrabljal tudi za biografski film »Zgodba o Georgu Raftu«. Sam George Raft pa o Hollywoodu nima najboljšega mnenja — njegovo pripovedovanje o filmski prestolnici (in sebi) je tako kot njegova igra — ostro in posmehljivo, zato ne bo odveč, če mu prisluhnemo.

Zvezdo naredi vloga

Po mojem človeka naredi za zvezdnika vloga, ki jo igra — zvezda lahko postaneš z eno samo drobno »vlogico«... Vloga, ki jo igraš, je torej najvažnejše — čeprav sem jaz sam bil bolj osebnost kot pa igralec. Ravnanju skušam naravno. Storitim lahko samo stvari, v katere verjamem. Če v kakšno vlogo ne morem verjeti, potem je zame težka in jo res slabo zaigram, ker to nisem jaz. Mislim pa, da je težje biti tak, kot si, kakor pa igrati. Dandanes je seveda glavna

stvar film; važnejši je kot igralec. Ko sem jaz začel, je za privabitev publike zadoščevalo, da je bilo v glavi filma le eno pomembno ime. Če si imel Glorio Swanson ali Greto Garbo, je bila dvorana gotovo nabita. Danes ne verjamem, da bi se dalo privabiti ljudi z enim samim imenom, imeti jih moraš šest ali sedem, zakaj ljudje izbirajo med filmi, kot bi bili v tržnici.

Pred leti bi studio, če bi me hotel imeti za kakšno vlogo, čakal name tudi celo leto, danes pa imajo devetnajst fantov moje sorte. Če

je bila kakšna vloga kot narejena za Glorio Swanson, so čakali nanjo po celo leto. Sicer so čakali tudi na Elizabeth Taylor za »Kleopatro«, toda to je danes redkost. Čakali so pač, ker so te stvari važne za finančni uspeh. Filmske studije pa zanima samo ena stvar — denar. Ne zanima jih človekova osebnost, zanima jih

deset odstotkov izmed vseh televizijskih kavbojk so skoraj gangsterski filmi. Saj se bolj streljajo, kot smo se mi! Bila je to razburljiva doba — posebno v času prohibicije — in bilo je zelo enostavno snemati tovrstne filme, ljudje pa so jih imeli radi in so uživali v njih — kot danes uživajo v kavbojkah. Toda moda se vedno spreminja.

Gangster George Raft, ki je gospodaril v ameriških kriminalkah trideset let, je tudi še danes aktiven in priljubljen

vočno idejo, bi bilo mnogo bolj zanimivo.

Torej — po mojem je za katerikoli film najvažnejše, da pride ob pravem času. Prilika pride samo enkrat — in kadar pride, jo je treba zagrabiti!

Piše George Raft

Ne maram ogledal

Nikoli ne gledam svojih filmov. Ne bi rekel da sem tako zelo prevzeten, čeprav je v tem postu treba imeti nekaj domisljivosti. Toda sebe nimam posebno rad. Nisem ravno nor na zrcala. Morda bi bil moral videti svoje filme, ker bi mogoče lahko popravil nekaj svojih napak...

Uživam v igranju, toda ko je film narejen, je zame končano. Ne zanima me več in vse skupaj postane stvar preteklosti. Rad živim v sedanjosti in delam načrte za prihodnost — ne pa gledam ves čas nazaj.

Videl nisem niti »Zgodbe o Georgu Raftu«. V Ameriki film vrtijo in pravijo, da zaenkrat dobro gre... to je vse, kar jih zanima. In upam, da bo šlo dobro v denar — zaradi njih. Gotovo je čast; da posnamejo tvoje življenje na film. Toda gledat ga pa ne grem!

»CUDNO DEKLE« režiserja Jovana Zivanovića je zanimivo delo, ki se resno in v glavnem uspelo loteva problema naše sodobne izobraženske mladine v mestnem okolju. Posebno uspel je film tudi po igravski plati, saj je Špela Rozin zaigrala kar odlično, nič manj pa njen partner Voja Mirić.

»BILA JE NOČ V RIMU« znanega italijanskega režiserja Roberta Rossellinija je zgodba iz zadnje vojne, v kateri se srečamo s številnimi znanimi igralci — Giovanni Ralli, Renatom Salvatorijem, Sergejem Bondarčukom in drugimi. Zanimivo, čeprav ne najpomembnejše Rossellinijevo delo.

»SABRINA« znanega ameriškega režiserja Billyja Wilderja je izredno prikupna komedija s še bolj prikupno Audrey Hepburn v glavni vlogi. Igrata še William Holden in Humphrey Bogart. Lahkotna, toda odlična zabava!

Film

čutil, da moram delati tisto, kar bi publika rada. Publika pa me je sprejela v gangsterskih vlogah, ki sem jih igral. Te so bile zadovoljive in finančno uspele, vsaj kar se tiče studijev — in to je najvažnejše, kar jih zanima.

Gangsterski filmi

Če bi rekel, da je bila vzrok popularnosti gangsterskega filma (v tridesetih letih) družbena klima tega obdobja. Mislim, whiskeyja in cigaret, ki so ga da bi bili gangsterski filmi danes zelo popularni. Devet-

Zelo rad bi igral vlogo duhovnika. Vedno sem bil prepričan, da bi to zmožel, toda pravijo, da nisem bil nikoli podoben duhovnu. V glavnem sem igral tip slabega — »dobrega fanta« in vedno sem na koncu skušal nekako poravnati svoje dolgove — ali sem se pustil ubiti ali pa sem šel v zapor. Zato se mi je zdelo, da bi bila vloga duhovnika prav prijetna sprememba.

Zdi se mi, da sem bil jaz prvi filmski igralec, ki je osnoval svojo neodvisno družbo. Sicer ni bila ravno velik uspeh, to pa samo zato, ker svojega prvega filma nisem napravil ob pravem času. Imenoval se je »Intriga« in se je tikal Kitajske. Ko smo film snemali, je bila to aktualna tema, toda takrat, ko je šel film v promet, so časopisi pisali o Rusiji in so že čisto pozabili na Kitajsko. Na začetku je šlo za zgodbo o tihotapljenju krvne plazme, toda potem je nismo smeli uporabiti, ker je kitajski svetnik rekel, da ne bi bilo dobro za ameriško-kitajске odnose, če bi povedali, da krademo take stvari. Tako smo se morali zateči k staremur klišeju tihotapljenja whiskeyja in cigaret, ki so ga že velikokrat uporabili. Če bi nam uspelo izpeljati pr-

V soboto zvečer bo v Kranju premiera ameriškega filma »Dom na griču« — pretresljive družinske drame z ameriškega Juga, ki jo je z režiral mojster Vincente Minelli. V filmu, ki je kandidiral za »Oscarja«, igrajo med drugim tudi Robert Mitchum, Eleanor Parker, George Peppard in George Hamilton

Njegova visokoletna imena, epileptični napadi, strašni glavoboli, o katerih vam je pripovedoval, so vam pokazali, da bi bil ravnopravno orodje, kakršno ste iskali. Zaradi tega je nastal načrt o abecednih umorih v vas: Začetne črke Custovega imena, potem okoliščina, da se ime vašega brata, kakor tudi ime kraja začne s črko C, vse to je bilo povod za zametek. Šli ste celo tako daleč, da ste Custu prerokovali njegov domnevni konec, čeprav najbrž niste računali s tem, da bi to namigovanje utegnulo kdaj roditi tako bogate sadove. Pripravili ste vse zelo vedno. V Custovem imenu ste naročili precej veliko zalogo svilenih nogavic. Sami ste mu poslali nekaj izvodov ABC vozni redov, ki so bili v prav takih omotih kot svilene nogavice. Pisali ste mu — pismo je bilo natipkano na stroju in je navadno prišlo od istega podjetja, ki mu je v njem ponujalo dobro plačo in provizijo. Svoje nadaljnje načrte ste tako natanko utemeljili, da ste že vnaprej napisali vsa pisma, ki so bila kasneje odposlana name in ste potem pisalni stroj, na katerem ste jih pisali, izročili v uporabo mr. Custu. Potem ste iskali dvoje žrtev, katerih imeni in kraja, kjer sta stanovali, sta se začeli z A oziroma B. Andover se vam je v ta namen zdel prikladen; najprej sve poizvedovali v kraju samem in izbrali mrs. Asherjevo trgovinco za kraj svojega prvega umora. Ime je bilo razločno napisano nad vratil in z različni poskusi ste ugotovili, da je ženica večidel sama v trgovini. Umor stare žene je terjal od vas trdnosti, poguma in sreče.

Pri B ste morali uporabiti drugo taktiko. Samotne trgovke so bile verjetno posvarjene. Služim, da ste obiskovali čajnice, zajtrkovalnice in slične lokale in se šalili z natakarcami, dokler niste našli dekleta, kateri se je ime začinjalo z B in ki je tudi sicer bilo pripravno za vaše namene. Betty Barnardova je bila ravno prava. Šli ste z njo enkrat ali dvakrat na sprehod ali v kino in ste ji pri tem natvezili, da ste oženjeni in da se morate zaradi tega paziti ter biti zelo previdni, da vas ne bi kdo videl. Ko ste svoje priprave privedli tako daleč, ste se lotili ostalega. Poslali ste seznam ljudi k Andoveru Custu in mu naročili, naj se določenega dne pelje tja. Hkrati pa ste meni poslali prvo ABC pismo. Tistega dne ste se peljali v Andover, umorili ste mrs. Asherjevo čisto po načrtu. Umor številka ena je bil uspešno opravljen. Pri drugem umoru ste bili tako previdni, da ste ga izvedli že dan prej. Prepričan sem, da je bila Betty Barnardova umorjena 24. julija precej zgodaj pred polnočjo.

Preidimo zdaj k tretjemu umoru — z vašega stališča je bil to edini pravi umor. In tu zasluži Hastings največjo pohvalo, ker je naredil čisto preprosto, toda prav ustrezno pripombo, ki je pa nihče ni upošteval. Menil je namreč, da je bilo tretje pismo nalašč odposlano na napačen naslov. Imel je prav! To enostavno dejstvo je odgovor na vprašanje, ki me je dolgo mučilo. Čemu so bila pisma naslovljena na Hercula Poirota, na privatnega detektiva in ne na policijo? Pomotoma sem slutil za tem osebnih razlogov. Pa ni bilo tako! Pisma so bila naslovljena name, ker je bil vaš načrt prikriven tako, da je bilo eno pismo napačno naslovljeno in je zaradi tega prispelo z zamudo, medtem ko bi se to nikakor ne dalo izpeljati, če bi bila pisma naslovljena na Scotland Yard. S tem naslovom je vsaka pomota izključena in pisma bi prišla o pravem času. Izbrali ste mene kot dokaj znanega kriminalista, o katerem ste bili prepričani, da bo takoj obvestil policijo o teh pismih — razen tega pa vam je tudi ugajala žala, s katero ste si hoteli nekoliko privoščiti inozemca.

Domnevna pomota v naslovu je bila zelo premeteno izbrana: Whitehaven : Whitehorse — zamenjava, ki je tako rekoč na dlani. Le Hastings je bil tako bistri, da se ni zmenil za finosti, ampak je šel za tem, kar je bilo najbližje. Pismo naj bi bilo seveda najprej oddano na napačen naslov in policija naj bi začela z zasledovanjem žene, ko bi bil umor že davno brez zaprek storjen. Večerni sprehod vašega brata vam je nudil najlepšo priliko. Osuplost nad umori je javnost tako ovladovala, da ni nikomur prišlo na misel dožiti umora vas.

Z umorom svojega brata ste svoj cilj dosegli. Seveda niste nameravali naprej moriti, vendar ste se zavedali, da bi morda je kdo začel

sumiti, če bi bili takoj prenehali. Vaša lutka — mr. Cust — je igral vlogo nevidnega, kar neznanega, tako dobro, da ni došel nihče postal pozoren na to, da je bil en in isti mož v bližini vseh treh umorov. Miss Grey je njegovo prisotnost popolnoma zgrešila. — Predrzni kot vedno ste se odločili, da boste storili še en umor, toda zdaj ste sklenili, da boste tokrat pustili čisto jasno sled.

Vaš načrt je bil enostaven. Nehote se je naklepičilo samo po sebi, da ste bili sami v Doncasteru. Podjetje je dirigiralo mr. Custa v Doncaster. Vaš načrt je obstojal v tem, da bi mu sledili in počakali na pripravno priliko. Vse je šlo po želji. Mr. Cust je obiskal kino. Sedeli ste nekaj prostorov oddaljeni od njega. Ko je vstal, ste se dvignili, se delali, kot da ste se spodtaknili, sklonili ste se naprej in zabodli dremajočega moža v sprednji vrsti, spustili ste vozni red v njegovo naročje in napletli stvar tako, da ste trčili krepko pri izhodu skupaj z mr. Custom, obrisali ste nož ob Custov rokav in mu ga spustili v žep.

Prav nič se vam ni bilo truditi, da bi poiskali žrtev z začetnico D pri imenu, zakaj namten je izpolnil vsakdo, kdorkoli je že bil. Čisto prav ste računali, da bo vsakdo mislil na zmotno zamenjavo, kot se je tudi res zgodilo. Glavno je bilo doseženo — napovedani umor je bil izvršen. In nekje v bližini umorjenca je sedel

se v svoje stanovanje v Londonu. Tam je na varnem. Ljudje ga poznajo! Vsi mislijo, da je bil v Cheltenhamu. Le — nož ima še, preneumno! In skriva ga za garderobno steno. Potem pa ga nekega dne nekdo posvari, da prihaja policija. To je konec! Policiji je znano! Pregarjana zver vzame poslednji zalet... Zakaj je bežal v Andover, ne vem. Morda je bila to bolesta težnja, da bi videl mesto, kjer se je zgodil zločin — njegov zločin, čeprav se ga ne more spomniti... Denarja nima več, izčrpan je... njegove noge ga kar same od sebe neso k policijskemu komisariatu.

Toda že ujeta zver se še bori. Mr. Cust veruje, da je kriv, vendar kljub temu zatrjuje, da je nedolžen in se obupno oklepa svojega afibija za drugi umor. Tega vsaj ga ne morejo dožiti kar tako, tebi nič meni nič!

Ko sem ga videl, sem vedel takoj, prvič, da on ne more biti morivec in drugič, da mu moje ime ni prav nič pomenilo. Videl sem tudi, da je sam sebe imel za morivca. Potem ko mi je priznal svojo krivdo, sem bil bolj kot prej prepričan, da je bila moja teorija prava.

»Vaša teorija je nesmisel!« je vzkljnil Franklin Clarke.

Poirot je zmajal z glavo. »Ne, mr. Clarke! Bili ste na varnem, dokler vas ni nihče dolžil. Komaj pa je vstala sumnja proti vam, tudi dokazov ni bilo težko najti. Da, da! Našel sem orodje, ki ste ga rabili v Andoveru in tudi v Churstonu, v omari v vili. Navadna palica je to z zelo močnim ročajem. Delec ročaja ste odstranili in v vdolbino vliili svinca. Vašo fotografijo smo predložili ljudem, ki so bili v kinu, kakor tudi uslužbencem kina in dva od njih sta v vas spoznala človeka, ki je med predstavo zapustil kino, medtem ko ste samj trdili, da ste bili na dirkališču pri dirkah. Identificirala vas je tudi Milly Higley, včeraj v Bexhillu, prav tako tudi natakarcica »Pri levu«, kjer ste usodnega dne večerjali z Betty Barnardovo. In končno — kar izblja sodu dno — zagrešili ste katastrofalno neprevidnost: na Custovem pisalnem stroju ste pustili prstne odtise, ki bi jih nikoli ne moglo biti, če bi bili res nedolžni in bi s to zadevo ne imeli nobenega opravka!«

Clarke je nekaj časa sedel nepremično. Potem pa je rekel: »Rdeče! Vi dobivate, gospod Poirot! — Toda poskus je bil vendarle vreden truda!«

Z nenavadno naglo kretnjo je potegnil iz žepa majhen revolver in ga pritisnil na sence.

Zakričal sem in sem nehote planil nazaj, ker sem pričakoval strel. Toda strela ni bilo. — Orožje se je sicer sprožilo, toda strela ni bilo. Presenečen je zrl Clarke v orožje. Potem je zaklel.

»Ne tako, Clarke,« je dejal mirno Poirot. — »Morda ste opazili, da imam danes drugega služabnika — svojega prijatelja — po poklicu je žepar. Izvlekel vam je orožje iz žepa, pobral iz njega municijo in vam ga spet vtaknil nazaj v žep. ne da bi bili vi o tem kaj opazili.«

»Vi nesramna olica, inozemska,« je zakričal Clarke, rdeč v obraz.

»Vem, vem! Saj sem vam že povedal, da ste taki, da inozemcev ne trpite posebno radi! V ostalem pa — konec s takim orožjem bi bil za vas le prelahak! Sami ste rekli mr. Custu, da ste dvakrat ušli utopitvi in to je isto prav: dolečeni ste res za druge vrste konec...«

»VI...«
Besede so mu odnovedale. Njegov obraz je postal pepelnato siv. Rokj je stisnil v pesti. Dva uradnika Scotland Yarda sta stonila iz sosednje sobe. Eden izmed njiju je bil Crome. Položil je Clarkeju roko na ramo.

35

Zaključek

Margareta Barnardova je globoko vzdihnila. »Nikakor ne morem verjeti, saj je nemogoče, nemogoče! Ali je vse to res?«

»Res je! In najpoglejše, najnevrednejše pri tem zločinu je bila grozovitost, s katero je obsodil nedolžnega nesrečneža v doživljenjsko smrt.« Potem se je okrenil k Donaldu Fraserju. »Mademoiselle Margareta se je silno bala, da ste storilec vi.«

»Mirno je odvrnil Fraser: »Nekoč sem si to že sam domišljaj!«

po vsej verjetnosti nekdo, katerega ime se je začinjalo z D. In tudi to je v resnici bilo tako.

Zdaj pa, dragi prijatelji, si ogledimo zadevo s stališča mr. Custa, tega lažnega ABC! Za umor v Andoveru se niti ne zmeni. Oni v Bexhillu ga preseneti in prestraši — kako grozno, saj je v tistem času bil tam! Potem se pojavi umor v Churstonu in vsi časopisi so polni tega! ABC umor v Andoveru, ravno tedaj, ko je bil mr. Cust tam, ABC umor v Bexhillu... in zdaj ta. Trije zločini in vsakokrat je bil na kraju umora. Epileptiki bolujejo dostikrat za pomanjkanjem spomina in se potem ne morejo spomniti, kaj so takrat počeli... Ne pozabite: mr. Cust je bil hudo živčno bolan in razen tega je bil silno mehkočuten in tujemu vplivu sila lahko kloni! In tu ga doleti povleje, naj se pelje v Doncaster. V Doncaster, kjer naj se dogodi naslednji umor. Misliji je moral, da je usoda, zla usoda, ki ga vodi. Pri tem zgubi vso pri-sebnost, slutl, da ga gospodinja sumljivo ogleduje in ji zato reče, da se pelje v Cheltenham. Pelje se v Doncaster, ker se mora. Popoldne gre v kino. Morda za trenutek, dva zakinka. Zamislite si njegovo grozo, ko pride domov in zagleda na svojem rokavu sledove krvi in v svojem žepu nenadoma krvav nož! Njegove slutnje so se izpolnile! On — on sam je morivec! Domisli se svojih bolečin v glavi — spomni se na trenutke, ko izgublja spomin! Zdaj ve gotovo: on, Aleksander Bonaparte Cust je duševno bolan morivec. Vede se kotregarjana zver. Vrne

Da se sloni ne prehladijo

V zapadnih predelih Anglije je pred časom nastopil tak mraz, da ga ne pomnijo že celih 50 let. Ta hladni val je neugodno vplival tudi na živali v zooškem vrtu v Peintome. Uprava zooškega vrta se je odločila za nenavadni ukrep, da bi zaščitila slone pred prehladom; odločili so

namreč, da se slonom »servira« vsak dan tudi obrok toplega ruma; to naj bi bilo preventivno sredstvo proti prehladu, in sicer »oliko časa, dokler ne postane topleje.

Mraz v zooškem vrtu pa je izzval še en problem; na nekem otočku sredi malega jezera sta dve opici, ki živita izven kletke. Obiskovavci si lahko ogledajo opici na »svobodni«, toda z vseh strani sta obdani z vodo. Sedaj pa je jezerce zamrznilo in opice so že nekajkrat zbežale z otoka. Vendar so jih vedno ujeli in vrnil, led okoli malega otoka pa razbili. Toda opice so zbežale že nekajkrat, ker je jezero vedno ponovno zamrznilo.

VOLKOVI

Največ volkov je v Karpatih in stepah prostrane Rusije. V Jugoslaviji živijo po gozdovih Bosne in Hercegovine, v Sloveniji pa največ v Rogu. Pred tremi leti se je pojavil tudi na Gorenjskem na Jelovici en sam volk, ki je napravil občutno škodo na srnjadi. Volk je po svojem delovanju nočna žival in na svojem tudi 50 km dolgem nočnem pohodu temeljito prazni lovišče. Lovi posamič, le pozimi se druži v tolpe in napada vse, kar je živo. Človeka, ker je prebojazljiv, ne napada. V tej hudzi zimi so se na jugu in vzhodu naše države ponovno pojavili volkovi, prišli so iz Romunije in Bolgarije. Pokončali so jih sedaj okoli 90, za kar so prejeli uplenitелji 30.000 din nagrade za glavo. Prav sedaj so se pojavile večje trope volkov na pobočju Stare planine, kjer so raztrgali nad 50 ovac. Večja krdela so opazili pri vasi Visočka Ržana in pri manastiru sv. Petke. Lovci v Pirotu že organizirajo pogone na volkove.

STANE TURK

Nevidna vrata

Nedavno so v nekaterih evropskih mestih sneli vrata pri vhođu v velike trgovine in močne hiše.

— Čemu vrata? — pravijo trgovci.

— Kupej naj vstopajo brez vsakršnih težav. Toda — kolikor vemo, so vrata zato, da branijo vstop tistim, ki jih v trgovini ni prav nič treba, to pa je mraz pozimi, a vročina, prah in muhe — poleti.

Ali so s tem, ko so odstranili vrata, dovolili vstop vsem tem nezaželenim gostom? Nikakor ne!

Kajli namesto navadnih steklenih vrat so postavili nova — nevidna.

Pravzaprav je to zračni stolp, ki nastaja tako, da se zrak pod pritiskom pošilja od praga proti gornjemu delu. Ta nevidna zračna vrata so dovolj močna, da ne prepuščajo mraza, ne prahu niti muh, po drugi strani pa lahko kupej nemoteno vstopajo in izstopajo.

Mislil je ...

— Matjažek, sam si pojedel kolač, ne da bi le malo pomislil na svojo sestrico — se jezi mama.

— Ko pa sem se stalno bal, da bi ga našla — je iskreno povedal malček.

Pomlad, čeprav nekoliko pozna, že trka na vrata

Otroci v svetu

Štirinajstletni študent

Na lanskem tekmovanju mladih fizikov v Sovjetski zvezi, tako imenovani »Olimpiadi fizike«, je največji uspeh postal štirinajstletni deček — Levič. Izumil je način, kako rešiti enega največjih problemov iz molekularne fizike. Pri reševanju se je posluževal višje matematike, kar je popolnoma presenetilo številne znanstvenike na tej olimpiadi. Levič je že študent, čeprav ima šele štirinajst let. Lansko leto se je vpisal na inštitut za fiziko in tehniko v Moskvi.

Dober lov malega Petra

Desetletni Peter Newsley iz Tanganjike je strasten ribič. Pred kratkim je na lovu s svojim očetom doživel najbolj razburiljiv dogodek v svojem življenju. Vrvice je trznila, Peter je poignil, a brez uspeha. Nekaj ga je s silno močjo potegnilo v vodo. Morda bi se znašel v objemu valov, da mu ni pritekel na pomoč oče. Skupno sta pričela vleči trnek iz vode. Nenadoma sta zagledala ogromno ribo mečarico, dolgo skoraj tri metre. To je zares redek lov in malo kateri ribič se lahko z njim pohvali...

Nenavadne tekme

Medtem ko je pri nas zima, je v Avstraliji pozno poletje. Poročajo, da vlada velika vročina in da so plaže polne kopavcev, razen tega so s tega kontinenta prišle vesti, da se mnogi dečki iz Avstralije, posebno pa iz mesta Melbourne, navdušujejo za hitre vožnje z motornimi čolni. Vsako nedeljo so tekmovanja, v katerih sodeluje po 20 dečkov. Zmagovalci teh nevsakdanjih tekem bodo sodelovali v največji otroški tekmi z motornimi čolni, ki bo konec marca letos.

Maša je prinesla v razred cvetlični lonček s krasno cvetočo ciklamo. Otroci so bili navdušeni in so rekli, da je to gotovo najlepša ciklama na svetu.

— Prekrasna je — reče učiteljica — sedaj je razred mnogo lepši. Postavili jo bomo na okenško polico, a glejte otroci, da ne pozabite nanjo.

— Jaz jo bom zalivala — se je javila Metka.
— Toda zakaj prav ti? — je vprašala Ana.
— Jaz sedim poleg okna, zame je bolj pripravno.

— No, na delo z rožami se najbolje razumem jaz — se je oglasil Vojko — Moj oče je vrtnar.

— Jaz bom — je rekla Alenka — Dežurna sem in sem tako dolžna, da skrbim tudi za rože. In tako nihče ni hotel popustiti. Vsi so hoteli negovati ciklamo. Metka in Ana in Vojko in Alenka

Naslednjega dne, v odmoru, je pomislila Maša: »Gotovo je Metka zalila ciklamo, ona se je prva javila.«

»A Metka je dejala: »Saj res, to je Anino delo, ona sedi najbližje okna in najbližje ciklami.«

Ciklama

Vojko je bil prepričan, da je rožo zalila Ana, ona bi stavila glavo, da jo je Vojko, ki se na cvetje najbolje razume.

Naslednji dan je Alenka računala, da rožo zaliva Ana, Metki se je zdelo, da je to storil

Vojko, on pa je zopet mislil, da je to posel, ki naj ga opravijo dekleta.

Tako so minili že trije dnevi, dokler ni začudena učiteljica, ki je pogledala rožo, zaskrbljeno vprašala:

— Ste pozabili zalivati ciklamo? —
— Nismo je pozabili — so v en glas zakrli ali Maša, Metka, Alenka in Vojko.

— Toda, kdo jo je zalival? —
Tišina. Maša pogleda Metko, Metka Vojkoto, a Alenka je uprla svoj pogled v konice čevljev.
— Jaz sem mislila — se je izmikala Ana, da Metka...

— Ti si se prva javila...
— A jaz sem mislila, da Vojko, je mrmrala Alenka.

— Jaz pa sem mislila — je dodala učiteljica — da se na vas lahko zanesem.

In brez besed je vzela kozarec vode in zalila zapuščeno ciklamo.

KRATKO — ZANIMIVO

KOZMICNI PRAH

Na osnovi podatkov, ki so jih dobili s pomočjo sputnikov in raket, so znanstveniki izračunali, da pade na zemljo vsak dan okoli deset milijonov ton kozmičnega prahu.

OTROK

Otrok s štirimi leti postavi odraslim okoli 437 vprašanj dnevno.

POSTA NA SVETU

Vsako minuto odpravi pošta vsega sveta povprečno pet milijonov pisem.

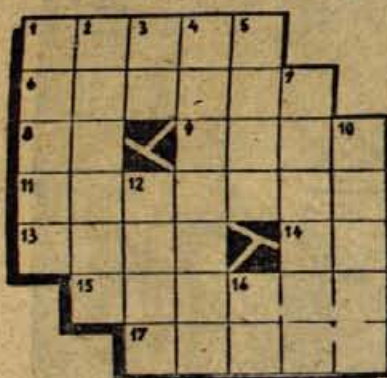
VELIKI KIT

Veliki kit lahko ostane pod vodo 160 minut. Ko prplava na površino, vdihne zrak 60-70 krat in se zopet potopi v vodo.

RASTLINE NA ZEMLJI

Na zemlji raste več kot 450 vrst rastlin - mesojedcev.

Križanka št. 11

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. slovensko pristanišče; 6., 2. bdiravec; 8., 3. avtomobilska oznaka Peči; 9., 12. osje gnezdo; 11., 4. ljubezensko pesništvo; 13., 5. največji slovanski narod; 14., 16. kraljica za glasbeno delo; 15., 7. vrsta tropskega lesa; 17., 10. vrsta meča.

Plača

— Zakaj imam plačo za tri tisoč dinarjev manjšo?
— Odtegnili smo ti ležarino!

novoporočenca

— Pozabil si, da sva poročena in da se ti ni treba več skrivati pred mamo!

Preventivna medicina

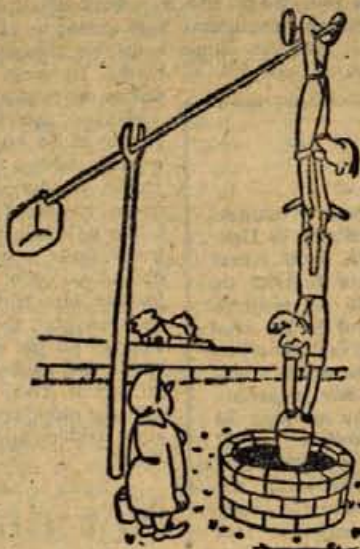

— In kaj je narobe z vašim srcem?
— Za sedaj še nič, vendar pomlad je že blizu, pa je dobro, če mi ga preiščete!

Rešitev križanke št. 10

Vodoravno: 1. Krvavec; 8. ravnina; 9. IS; 10. tvar; 11. Dia; 12. edem; 14. MS; 16. kolonel; 18. slovača.

Brez besed

Vražjevernost

— Danes bom srečna! Sanjala sem o dimnikarju!

Horoskop

Velja od 16. do 23. marca

OVEN (21. 3. — 20. 4.) — Teden ugoden za rešitev perečih osebnih problemov, vendar površnost lahko vse pokvari. Prijatelja zaščitiš pred neutemeljenimi očitki, denarico pa pred nepredvidenimi izdatki. Ob srečanju se razvnameš, ob glasbi umiriš.

(BIK (21. 4. — 20. 5.) — Razmišljaš o bodočih življenjskih korakih. V nenavadnem okolju slišiš besedo o ljubezni. Navdušenje za potepanje doseže višek. Poljubi te razvesele in razjeze. Finančna stiska se poleže. Iz ljubosumja te neka oseba opazuje. Pismo.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.) — Stanje se tako izboljša, da preženeš vse spomine. Ljubezenski sprehod, kavalirski stroški, smeh in navdušenje za glasbo se obrestuje. V torek potešiš srce, radovednost in znanje. Nevarnosti opravljivcev.

RAK (20. 6. — 22. 7.) — Odkritosrčnost na nepravem mestu se bo krepko maščevala. Previdnost, da ne plačaš računa za tuje napake. Klepetava sorodnica ti povzroči kopicco nevšečnosti. Novo poznanstvo in novi stroški. Pazi na zdravje.

LEV (23. 7. — 22. 8.) — Prevzame te spomladansko vzdušje. Pozabljene nagibi se osvežijo, vendar stransko koprnenje bo moralo počakati do aprila. Precej zapraviš za drobnarije. Izpolniš dvomljivo obljubo. Nekaj uric skrite sreče.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.) — Z večjo previdnostjo in natančnostjo prihraniš nekaj korakov. Spoznaš, da posvečaš preveč časa in pozornosti sicer donosnemu konjičku, kot »kruhu«. Prijetno kramljanje z osebo, ki te ceni in rada posluša. Nagrada in priznanje ne uideata.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.) — Odnos do sorodnikov se izboljša, v službi zašepa, toda kljub temu žanjčje uspehe. Nasedaš opravljivcem in si pokvariš ugled. Opustiš željo po potovanju.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.) — Tvegano nalogo srečno izpelješ brez tuje pomoči. Vesela družba bo koristila tudi na poslovnem področju. Izlet se ponesreči.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.) — Ne pričakovano te rani Amorjeva puščica, ki ji podležeš. Prijatelji ti izkažejo hvaležnost. Privošči si počitka. Obisk.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.) — Nekdo bo zlorabil tvoje slabe lastnosti in ti očital preteklost. Izboljšaj odnose v kolektivu. Spoznaš, da ima trmoglavost samo nevšečne posledice. Srečni dan sredi.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.) — Spomladanska utrujenost ti prežene ljubezensko plahost, naprti pa nekaj neprijetnosti. Zaradi tvoje zadirčnosti in hinavščine bo neka oseba zelo trpela.

RIBI (20. 2. — 20. 3.) — Z iznajdljivostjo se izmuzneš zoprti situaciji, ljubezni pa ne. V torek se otresesh nekaterih skrbi, v soboto pa sentimentalno zbežljaš. Odlično pošol in denar.

Bitka na Volgi

trudil, da ne bi več mislil na Condorja, toda, kaj naj stori z ranjenci. Ali naj prosí letavce, naj se v prihodnje ne dvigajo tako visoko ali naj ostanejo ranjenci v stalingrajskem kotlu...? Le zakaj danes, na božični večer ni nobenega letala na letališču v Pitomniku? Saj je snožni metej vendar ponehal in za pristaneke ne bi bilo težavno. Seveda, tudi letavci hočejo morda imeti svoj božični večer, toda... če bi nekoli-

ko pomislili na strahote v kotlu pred Volgogradom... bi vendar. Nihče v kotlu pa ni pomislil še na drugo možnost, zakaj ni ta večer nobeno letalo priletelo iz Tazinskaje. Ta večer so na letališču v Tazinskaji goreli nemški avioni, med njimi pa so rožljali ruski tanki... Najbližje nemško letališče je bilo v Novočerkasku, 350 km daleč od Volgograda, 130 kilometrov dlje, kot je bilo tisto v Tazinskaji, in na njem je tistega božičnega večera vladal nered in strah pred ruskimi tanki... In v prihodnje? Za daljavo 350 km potrebujejo letala več goriva, zato bodo mogla naložiti manj kruha, manj streliva, manj obvez za ranjence... in vsega je bilo že zdaj premalo, mnogo premalo...

Konec tudi Nemčije

Na Silvestrovo 1942 je poslal Hitler novoletno poslanico: »Armada ima mojo besedo, da se bo vse ukrenilo za rešitev hrabre 6. armade v Volgogradu.« Na Silvestrovo je izdalo vrhovno poveljstvo Rdeče armade naslednje posebno sporočilo: V ofenzivnih bojih od 19. novembra je Rdeča armada v kratkem uspešno izvedla izredno težko operacijo, s

katero je uklenila 22 sovražnih divizij v železen obroč.

Na Silvestrovo 1942 se je na letališču v Pitomniku razgovarjal s štabnim zdravnikom dr. Strasserjem starejši zdravnik: »Zapomnite si, katastrofa pred Volgogradom pomeni obenem konec Nemčije. Potem je odšel naglo iz bunkerja v ledeno noč in dr. Strasser je slišal le še rezek strel iz pištole...

Tega večera je odletel stotnik Toepke v zaledje. Poslal ga je Paulus z naročilom, naj bi v prihodnje letala dovažala predvsem stvari, ki jih lačna armada res potrebuje. Prejšnji večer je dvoje letal priletelo na letališče v Pitomniku. Pripeljali sta poper in majaron, vsega skupaj 4 tone... Ta večer so sovjetska letala trosila letake, ki so pozivala k pameti in predaji...

Tega dne se je poročilo o slanju moštva 24. oklopne divizije glasilo takole: Izgube pri polku oklopnih grenadirjev št. 26-85, 70 odstotkov; pri polku oklopnih grenadirjev št. 21-74, 81 odstotkov...

Tega dne je komanda 303. infanterijske divizije izdala naslednje povelje: Odslej dalje smejo lahki topovi oddati na dan samo en strel.